

Een gesprek tussen twee kindervriendinnen, over de oprigting van bewaarscholen

<https://hdl.handle.net/1874/235064>

17. 2. 1. 8. 13. mm 11754

EEN GESPREK

TUSSCHEN

TWEE KINDERVRIENDINNEN,

OVER DE

OPRIGTING

VAN

BEWAARSCHOLEN.

UTRECHT,
H. MELDER.

BEWAARSCHOLEN.

Op zekeren avond dat Mevr. G. een bezoek bracht bij Mevr. V., liep het gesprek al spoedig over den toestand van het dorp; het was winter, en de armoede die er bestond, werd nu wel vooral openbaar.

Mevr. G. goed van aard, had er meê te doen, dat zoo velen in de kracht van hun leven, geen werk voor hunne handen hadden; jonge lieden zoo weinig opleiding ontvingen, de opvoeding van de kinderen zoo veel te wenschen overliet.

Dit gaf aanleiding tot het volgende gesprek.

Mevr. V. Ik deel geheel in uwe beschouwing, dat de toestand van ons dorp zoo is, maar is niet eigen schuld veelal de oorzaak? Waarlijk als men werk heeft, is het nog dikwijls moeilijk om menschen te vinden, die bekwaam zijn om het te doen, en onbekwaamheid geeft ook een zekere onwilligheid.

Mevr. G. Maar zouden wij toch niet iets kunnen doen tot verbetering van dien toestand, ik hoor thans zoo veel spreken van Bewaarscholen.

Mevr. V. Maar mijn lieve Mevr., wat zou dat nu baten voor het heden?

Mevr. G. Ja ik geef het maar in bedenking, die

wat beters weet, mag het immers doen, en het eene behoeft het andere niet buiten te sluiten.

Mevr. V. Gij hebt gelijk, gij bedoelt zeker wat wij persoonlijk zouden kunnen doen?

Mevr. G. Juist, en dan dacht mij, was dit wel eens iets, om in overweging te nemen.

Mevr. V. Als ik denk aan al die onbekwame en half bekwame menschen, zou het wel een weldadigen invloed kunnen hebben, dat de kinderen van jongs af eene opleiding ontvingen.

Mevr. G. Het verblijdt mij dat u eenig gezigt er van krijgt, en het komt mij ook voor, dat het altoos goed is, als men iets doen wil, van den grond af te beginnen, en als de krachten klein zijn, zich te wachten om meer op zich te nemen dan uitvoerbaar is.

Mevr. G. Maar vindt gij dan de oprigting van een Bewaarschool eene zaak, die zoo gemakkelijk is daar te stellen, al zie ik het nuttige, daarom zie ik nog niet het mogelijke.

Mev. G. Gij hebt, dit beken ik gaarne, in deze meer doorzicht dan ik, daarom was het juist mijn wensch, met u daaromtrent in overleg te komen, — want ik ben met zulk eene inrigting al zeer weinig bekend, doch het zien van al die kleine kinderen op straat, lokte de naam mij inderdaad uit, om zoo mogelijk het mijne te doen tot de daargestelling, en achtte het mijn eerste werk te zijn u daartoe op te wekken.

Mevr. V. Ik kan niet ontkennen in deze eenige

ervaring te hebben, door ze op vele plaatsen in werking gezien te hebben, en dat ik door vriendelijke inlichting met de bezwaren bekend gemaakt ben — maar juist deze kennis kan ik zeggen doet mij al terstond de bijna onmogelijkheid stellen, om zoodanige inrigting hier tot stand te krijgen.

Mevr. G. Nu ik kan zulks eenigzins begrijpen, maar. . . .

Mevrouw. V. Gij wilt zeker zeggen, wij behoeven het volmaakte ook niet: — als het maar aan de allereerste behoefte voldoet, zou ik al blij zijn.

Mevr. G. Juist.

Mevr. V. Daar hebt gij dan al dadelijk verschil van beschouwing, nu zijn wij nog slechts aan 't bespreken, en dit is de voorbode wat het zijn zou in de werkelijkheid.

Mevr. G. Ja, ik voorzie ook wel veel moeite; maar verschil van beschouwing is geen beletsel, want ons werd immers geleerd, dat door veelheid der raadslieden een goede zaak tot stand komt.

Mevr. V. Ik bemerk al, gij laat dat overleg niet zoo spoedig weër los, en daarom ben ik ook wel bereid dat onderwerp eens met u te bespreken, maar mijn pligt roept mij thans om naar huis te gaan.

Mevr. G. Als gij mij de belofte laat, om er eens ernstig over te willen nadenken, ben ik reeds zeer voldaan en verblijd gesproken te hebben wat reeds zoo lang in de overlegging mijns harten geweest is.

Mevr. V. Het is ook mij niet ongevallig, maar gij weet wel, doordat al spoedig alle mogelijke bezwaren door mij gezien worden, heb ik wel vooral noodig tot eene zaak opgewekt te worden, maar ik beloof u er mijne gedachten over te laten gaan, en kom dan gaarne eens weder, om die aan u mede te deelen.

2de BEZOEK.

Mevr. V. Het verblijdt mij u zoo spoedig weder te zien, dit is mij al dadelijk een goed teeken en geeft hoop, dat wij dezen avond met de opgevatte zaak eene schrede verder komen.

Mevr. V. Dit is ook mijne verwachting, maar uit mijn komen is zulks nog niet af te leiden, want het gevolg van mijne overdenking zou ook kunnen geweest zijn, dat ik mij spoedde om u te zeggen, dat wij de zaak maar even spoedig moesten laten varen, als zij door ons opgenomen was, — dit is echter zoo niet, maar ik voelde mij gedrongen en opgewekt om voor alles u de vraag voor te leggen: Of het uwe bedoeling was, eene christelijke Bewaarschool op te rigten, of eene zoogenaamde godsdienstlooze school?

Mevr. G. Het is mij niet onbekend dat er van beide gesproken wordt, maar ik moet eerlijk bekennen, het onderscheid niet genoeg te kennen, om met beslistheid in deze eene keus te doen; maar ook hier over uwe beschouwingen te vernemen zou mij zeer welkom zijn.

Mevr. V. Wat mij aangaat, ben ik daaromtrent niet in het onzekere, en, onder ééne voorwaarde wil ik mijn gevoelen in deze ook wel openbaar maken.

Mevr. G. En wat zou dat zijn?

Mevr. V. Dat gij openhartig uwe tegenbedenkingen zegt, en niet maar in een blind vertrouwen volgt dat ik wel het regte zal voor hebben.

Mevr. G. Ik geloof, dat gij de zaak goed bekijkt, want niet alleen uwe woorden maar ook uwe werken geven daarvan getuigenis, en dan is het mij tot zonde, geen vertrouwen te hebben.

Mevr. V. Het verblijdt mij inderdaad dat niet alleen mijne woorden maar ook mijne daden u tot vertrouwen geleiden; want tot eene gewenschte samenwerking acht ik dit wel in de eerste plaats eene behoefte.

Mevr. G. Wel gewis, en juist dit zal mij vrijmoedigheid geven om mijne bezwaren te openbaren; dacht ik, dat gij maar een eenmaal voorgenomen doel zaagt te bereiken zou het mij hinderen; maar nu gij u wenscht te laten leiden door waarheidszin en regtsgevoel, kunt gij verzekerd zijn ook het geen mij voor komt goed en waar te zijn, zoo mogelijk te openbaren.

Mevr. V. Het doet mij genoegen dat wij elkander in deze verstaan, want het wordt veelal te weinig bedacht, dat de waarheid niet aan een persoon verbonden is, maar naar mate een persoon zich aan de waarheid vastklemt, naar die mate het ware in zich opneemt.

Mevr. G. Ik begrijp nu al dat het van grooten invloed zal zijn bij de oprigting van eene bewaarschool, of men in de eerste plaats naar waarheid en regt vraagt, of dat men zich daaromtrent niet bekommert, of althans een maatstaf naar eigen keuze neemt.

Mevr. V. En in deze is zeker tusschen ons eenheid, dat wij de Bijbel aannemen als het geopenbaarde woord Gods en daarna onze gangen wenschen te verrigten, en dus de school een Christelijke worde.

Leert den jongen de eerste beginselen, als hij ook oud geworden zal zijn, zal hij daarvan niet afwijken. Dit woord geeft dan ons ook genoegzame aanwijziging om in deze te doen wat wij kunnen.

Mevr. G. Wat zoudt gij dan wel het eerst noodig achten?

Mevr. V. Wel, hetgeen de Heere Jezus eenmaal gesproken heeft, hebben wij nu wel voor alles te behartigen. Die een toren wil bouwen, moet eerst de kosten berekenen, opdat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

Mevr. G. Daar ben ik ook voor, opdat men eenigzins wete waarom men het wil, maar ook wat men wil en doet; dat in de lucht schermen geeft zoo weinig vrucht. Zou het dan niet goed zijn, dat wij bij eene volgende bijeenkomst eene berekening maakten, wat er al zoo noodig zou zijn?

Mevr. V. Gaarne neem ik dat voorstel aan, en wij kunnen beide niet alleen onze gedachten, maar

ook zoo wij zulks noodig achten, onze informaties daaromtrent nemen. Met den wensch dat de Heere verder onze poging zegene ga ik u thans verlaten.

3de BEZOEK.

Mevr. G. Eene goede tijding die ik meende u te moeten mede deelen, gaf mij aanleiding u heden avond eens weder bij mij te vragen, om de zaak van de Bewaarschool te bevorderen.

Mevr. V. Het verblijdt mij geen verhindering te hebben, en ik ben verlangend te vernemen, wat gij mij hebt mede te deelen.

Mevr. G. Niets anders en niets minder, dan dat er zich eene gelegenheid zal openen, om een huis te huren, hetwelk mijns inziens zeer geschikt is voor een bewaarschool.

Mevr. V. Dit zou eene goede zaak kunnen zijn; gij dacht dan een huis te huren, velen denken, dat het beter is om een huis te bouwen, dan kan alles naar den eisch worden ingerigt.

Mevr. G. Dat komt ook mij wel aannemelijk voor, maar daar wij nu nog niet eens weten, waar wij het geld zullen van daan krijgen voor het noodige, gevoel ik mij bezwaard, om mij naar het schoonste uit te strekken, en zou al zeer verblijd zijn, als wij het huis door mij bedoeld, konden betrekken, al moest men zich dan vooreerst eenige ontberingen getroosten.

Mevr. V. Het verblijdt mij, dat wij over deze zaak

weder eenstemmig denken; dat staan naar hooge dingen, is dikwijls oorzaak, dat er niets tot stand gebracht wordt. Ook mijn idée was, eerst rond te zien, of er ook een bruikbaar huis te verkrijgen zou zijn, was die weg gesloten, nu dan zou men moeten zien wat men kon doen.

Mevr. G. Juist, en nu moet gij weten, dat waar ik ook een bezoek breng, onwillekeurig de vraag bij mij opkomt, zou dat huis ook geschikt en verkrijgbaar zijn. Zoo ging het mij ook gisteren bij een mijner vrienden; zóó dacht ik, hier zou het waarlijk kunnen, twee groote kamers achter elkander, en dan nog een bleekveld met een werkhok, en boven nog genoeg ruimte om te wonen, wel mijn hart ging open, en het was mij, of zag ik de kleinen reeds leeren en spelen; maar hoor nu eens verder, terwijl dàar zoo veel van binnen omging, waar ik geloof dat weinig van gemerkt werd; vertelde mijne vrienden mij, dat zij voornemens waren met ter woon zich te verplaatsen, maar er zich nu een groot bezwaar opdeed, om het huis goed te verhuren of te verkoopen; dat ik toen moeite had over mijn geest te heerschen zult gij wel kunnen begrijpen, en achte het toch regt te zijn eerst met u deze zaak te bespreken voor ik mij iets uitliet, en zeide dus eenvoudig, dat ik er wel over zou denken en zeggen waar het pas gaf, en doe zulks nu bij deze.

Mevr. V. Het is mij al weder eene bevestiging, dat door eenvoudig op te merken, men dikwijls veel

meer uitvoert, dan al dat redeneeren en overleggen en berekenen, waar ik mij, dit zou ik u kunnen toonen, mede bezig heb gehouden. Op papier kan ik u zeggen heb ik alles klaar, bestek van een huis, zooals ons zou kunnen dienen, maar ook zoo als het geheel naar den eisch zou zijn, — en zie, nu komt gij mij voor, met alreeds een huis te kunnen aanwijzen.

Mevr. G. Mogelijk moogt gij dit als een zegen beschouwen voor uwe bemoeijng, al is het ook dadelijk geen gevolg daarvan; en uw werk komt mogelijk nog uitnemend te pas.

Mevr. V. Dit zou kunnen zijn en ieder heeft dan ook maar zijne gave te gebruiken, waarlijk dan is er hope, dat wij in ons voorgenomen werk zullen slagen.

Mevr. G. Maar mag ik nu eens van u vernemen, op welk eene wijze wij het best geld zullen verzamelen, dit is nu wel het eerst wat wij hebben te bedenken en te doen.

Mevr. V. Dit komt mij ook zoo voor, gij zult reeds weten, dat het thans als het ware eene algemeene regel is geworden, dat zoo men een Bewaarschool of iets anders in het belang tot uitbreiding van Christelijke kennis wil doen, eenvoudig heen gaat, om overal lijsten heen te zenden, en de vrienden met de inzameling van liefdegaven te belasten.

Mevr. G. Ja, dat is mij bekend geworden door er nu en dan een te ontvangen, en het is mij

waarlijk goed voor mijn hart geweest, er ook iets aan te kunnen doen; was het hier tot op heden een gesloten weg, dan toch mede te werken was, als het ware voor mij eene voldoening, en mij dunkt wij moesten die weg ook maar inslaan.

Mevr. V. Zoo ver is het waarlijk bijna gekomen; de gewoonte heeft het als 't ware gewettigd; mijne beschouwing en vooral mijn Christelijk gevoel is daar steeds meê in strijd geweest.

Mevr. G. Wel daar hoor ik vreemd van op, dat men elkander helpt is immers in de liefde te wandelen.

Mevr. V. Ten bewijze dat ik er ook voor ben elkander bij te staan, heb ik zelden vrijmoedigheid mij geheel te onttrekken, maar mijne beschouwing is, dat men eene goede zaak niet op elken toestand mag toepassen, nu zijn bijv. de plaatselijke omstandigheden, en de personen aan wie zulk eene zaak op de hand wordt gezet, zoo verschillend, dat ieder wel heeft te bedenken, wat in eigen omgeving gedaan kan worden.

Mevr. G. Ik meende dat dit altijd gedaan werd.

Mevr. V. Betrekkelijk is dit ook waar; maar veelal op de eenmaal aangenomen wijze om toch ook overal te vragen.

Mevr. G. En zoudt gij meenen iets beters te weten? om de zaak onder schuld te brengen, komt mij ook zoo bezwarend voor.

Mevr. V. Voorzeker zou dit mijn allerlaatste toevlugt zijn, want wij moeten de zaak zoo veel

mogelijk op een vrij standpunt zien te krijgen; en die leent is des leeners knecht.

Mevr. G. Het wordt waarlijk moeilijk, als gij overal bezwaar in ziet, en zoo om alles denkt.

Mevr. V. Gij zoudt maar liever aan het handelen gaan, niet waar? maar de ondervinding heeft mij geleerd, dat denken voor doen moet gaan.

Mevr. G. Ik begrijp, dat gij er al met ernst over hebt nagedacht; kom, zeg mij uwe gedachten eens, wat u best voorkomt te doen; want ik heb nu al een en ander gehoord wat gij niet goed vindt.

Mevr. V. Zoo als ik van u vernomen heb, is het huis voor matigen prijs te koop; als ik nu eens aanbod dat te doen, en het dan voor het bestemde doel wilde verhuren, dan zou die zaak spoedig in orde zijn, en zoo het mij voorkomt, minst bezwarend.

Mevr. G. Wel, nu verrast gij mij waarlijk, want de huur zal toch altijd wel uit de schoolgeldengedekt kunnen worden.

Mevr. V. Kom, nu begint gij toch ook aan het rekenen, ik hoop dat ze meer zullen opbrengen; maar dit is een punt van latere bespreking, het is tijd van naar huis gaan.

Mevr. G. Het is waarlijk een blij naar huis gaan, nu ik uwe welwillendheid vernomen heb, om het huis te koopen en voor Bewaarschool te verhuren.

Mevr. V. Ja, zoo gaat het mij ook en beschouw het als een weldaad zulks te mogen doen, ik zal

er ook morgen dadelijk mijn werk van maken om een deskundige er over te raadplegen en de uitvoering op te dragen.

Mevr. G. Mag ik zoo spoedig als de zaak in orde is, u weder bij mij zien, want er is waarlijk nog zoo veel te bespreken, de eene behoefte baart zoo de andere.

Mevr. V. Laten wij dan ook in de vervulling dien regel volgen.

Mevr. G. Hoe bedoelt gij dat?

Mevr. V. Wel, ik heb wel eens opgemerkt, dat men alle behoeften zoo op eens maar vervuld zou willen hebben; en daar dit zelden gelukt, volgt teleurstelling op teleurstelling; en ziet, men wordt dikwijls al moedeloos vóór dat men de zaak begonnen heeft.

Mevr. G. Het is toch waarlijk goed, dat ik uw raad heb ingeroepen en wij zamen werken; want zoo zou het licht met mij kunnen gaan, dat de begeerte om maar spoedig te kunnen beginnen, dat op zich zelve niet is te veroordeelen, ik soms om hetgeen het laatst noodig is, het eerst zou bedenken.

Mevr. V. Zij die gelooven haasten niet, is in zulke gemoederen allicht eene dwaasheid, maar toch leert de ondervinding, dat zij die *verbeiden* met werken paren het meest tot stand brengen.

Mevr. G. Dat die gave dan ook ons gegeven worde, is de wensch waarmee ik u thans verlaat.

4de BEZOEK.

Mevr. V. Nu kom ik u de tijding brengen, dat het huis gekocht, en voor een billijke huurprijs verkrijgbaar is tot oprigting van een Bewaarschool.

Mevr. G. Wel dan hebben wij wel reden om regt dankbaar te zijn over dien voorspoed, of hebt gij er ook nog al moeilijkheden meê gehad?

Mevr. V. Zooals het altijd gaat, de menschen willen veelal meer weten dan men zeggen kan, zooals ik met u afgesproken was, zou ik de zaak een deskundige opdragen; en liet den Heer H. bij mij komen; toen ik mijn wensch te kennen had gegeven om het huis voor mij te koopen, zag hij mij waarlijk zoo ongeloovig aan, dat hij bijna verlegen stond, welke vraag hij het eerst zou doen; maar bescheiden en hulpvaardig als altijd, geboodt hem alleen dit te antwoorden: nu als u dat wenscht wil ik gaarne het mijne doen, maar mag ik ook weten, wat doel u er meê heeft, zelf bewonen kan toch geen sprake van zijn. Mijn antwoord was, dat er wel een voornemen bestond; maar van doel kan geen sprake zijn, als men iets niet in belofte of bezit heeft, gij moet dus eerst uw werk maar doen, dan spreken wij wel eens nader; hij vertrok toen, en kwam twee dagen later mij berigten, dat het huis door u genoemd, verkrijgbaar was, en de prijs die men vroeg, zijns inziens billijk. Merkbaar was het, dat zijne gedachten nog gedurig bezig waren geweest, welke voornemens er toch waren, en

hij kon zich maar niet onthouden de vraag te doen : is er ook gedachte om een Bewaarschool op te rigten, daar zou het huis uitnemend voor geschikt en waarlijk eene goede zaak zijn, en was daarmee zoo vervuld, van hetgeen daarover al in het dorp gesproken was, dat ik langs dien weg veel meer te weten kwam dan ik vermoedde, dat er alreeds over die zaak gaande was.

Mevr. G. En toen hebt gij zeker ons plan hemverteld?

Mevr. V. Mij dacht, voor dat ik met u gesproken had, dat niet te mogen doen, daar er nog zooveel tusschen ons te doen was, dat wij nog niet konden zeggen of de zaak voortgang zou hebben, maar toch gaf ik zooveel te kennen, dat de heer H. mij beloofde, waar ik zijn dienst noodig had gaarne die zaak mee zou willen bevorderen.

Mevr. G. Dat verblijdt mij, want hulp hebben wij noodig op veelvuldige wijze; is een lokaal een eerste vereischte, eene goede onderwijzeres is wel het voornaamste, en om die naar waarde te bezoldigen, hebben wij inkomsten noodig en op welke wijze die te verkrijgen is bij u ook nog een bezwaar, over deze twee zaken hadden wij nu te spreken.

Mevr. V. Eerst wensch ik nog iets onder uwe aandacht te brengen. Hoe denkt gij er over, wilt gij de Bewaarschool beschouwen en behandelen als eene Inrigting van Weldadigheid, of als eene zaak die zich tracht staande te houden uit en door zich zelve?

Mevr. G. Gij hebt gedurig iets dat niet eens in mijne gedachte opgekomen is, en dat ik zoo terstond het onderscheid niet zou weten aan te geven; wel beschouw ik de Bewaarschool dat zij een weldadig doel heeft, maar er moet toch ook gezorgd worden, dat zij bestaan kan, anders zou het bouwen en afbreken zijn.

Mevr. V. Om dit laatste te voorkomen, is juist de reden waarom ik er zeer voor zou zijn, dat wij de Bewaarschool in de eerste plaats geheel beschouwen als *eene inrigting van liefdadigheid*, als eene hulpbehoevende om hulpbehoevenden te kunnen verzorgen.

Mevr. G. Dat is waarlijk goed van u gezien, en geeft ook vrijmoedigheid om hulp in te roepen.

Mevr. V. Ja, als wij de bewustheid hebben daarin zelf niet te kunnen voorzien.

Mevr. G. Zou het dan waarlijk in uwe gedachten kunnen opkomen dat wij die zaak geheel voor eigen rekening namen?

Mevr. V. Dat ik er geen neiging toe had, wil ik niet ontkennen, en zoo juist te bepalen wat men al of niet zou kunnen doen, is vaak ook moeilijk maar in deze vind ik het niet in het algemeen belang, of liever de zaak is van algemeen belang en dus is er ook zedelijke verpligting, dat ieder het zijne doe, en wij althans den weg daarvoor niet sluiten maar openen om zijne belangstelling te openbaren, en daarom moest nu ons eerste werk zijn, ons plan in het openbaar bekend te maken, en tot deelneming aan eene jaarlijksche bijdrage op te wekken.

Mevr. G. Zoudt gij niet beter vinden dat de vraag gedaan werd, om voor één of meer kinderen te teekenen?

Mevr. V. Dit is waarlijk eene goede gedachte, en, laat ons dit in de eerste plaats doen.

Mevr. G. Maar kan het ook moeilijkheid geven, als er dan eens geen kind voor gaat?

Mevr. V. Als men het in dat geval dan als bijdrage wil beschouwd hebben, zou er geen moeilijkheid in zijn.

Mevr. G. En ik denk niet buiten de plaats onzer woning te gaan, als het niet hoog noodig is, van zoodanig algemeen belang vind ik de zaak nu niet.

Mevr. V. Op christelijk standpunt zou dit wel zoo beschouwd kunnen worden.

Nu vooral in onze dagen, kan men wel zeggen de schoolzaak, is als op de handen der Christenen gelegd, om openbaar te maken wat men te zamen vermag te doen, om de jeugd voor onen bijgeloof te bewaren, en ze te doen opvoeden in de vreeze en vermaning des Heeren.

Mevr. G. Maar toch denkt gij dat ieder zoo weinig mogelijk den broeder lasten moet opleggen, dit heb ik al begrepen.

Mevr. V. Ik zal dan nu maar voortgaan die lijst in orde te maken, en de uitkomst in een volgende bijeenkomst mede te deelen.

5de BEZOEK.

Mevr. G. Als gij met uwe lijst gereed zijt kan ik al dadelijk personen noemen, die hunne bereidvaardigheid geopenbaard hebben om te teekenen.

Mevr. V. Nu dat verblijdt mij, maar wij hebben toch eerst nog iets anders te doen.

Mevr. G. Is er weer bezwaar dat de voortzetting zal vertragen?

Mevr. V. Dat juist niet, maar ik bedoel, wij hebben eerst aan het bestuur van onze plaats vrijheid te vragen tot het oprigten van een Bewaarschool.

Mevr. G. O ja, dat begrijp ik, en vandaar medewerking te ondervinden zou eene zeer gewenschte zaak zijn, wij hebben er wel op te letten die mede te verzoeken.

Mevr. V. Dit was ook mijn voornemen, maar ik voorzie wel eene moeilijkheid, om althans gelijke ondersteuning te verkrijgen, daar ik niet wil verzwijgen, dat wij een Bewaarschool wenschen op te rigten, die van een Christelijk beginsel uitgaat.

Mevr. G. Wel, het zou toch voor het dorp, als wij ook de armen wilden opnemen, eene schoone zaak zijn; men geeft toch aan zoo vele partikuliere ondernemingen, die in meer of mindere mate de belangen der inwoners bevorderen, en op grond daarvan zou men ons dan ook wel eene toe-

lage kunnen geven. dat waarlijk voor ons eene goede zaak zou zijn, want het zou dan ook altijd wel een gift wezen, die wat te beteekenen had.

Mevr. V. En zulk eene medewerking zou waarlijk verlichten, doch het is beter, dat wij er geen rekening op maken, want het schijnt wel, dat de besturen op het standpunt gekomen zijn, alle andere zaken wel, maar Christelijke ondernemingen niet te steunen, die dat wil, moet zich zelve maar helpen.

Mevr. G. Zoo, plaatst men ons daar, nu wij zullen ons overeenkomstig ons beginsel wat lager plaatsen, en in alles toonen, hulp noodig te hebben, en ik vind goed dat gij de stukken, zoo als ik zie, reeds gereed gemaakt hebt, om op bescheidene wijze medewerking te verzoeken.

Mevr. V. Ja, en nu kan ik u ook nog verblijden met de mededeeling, toestemming ontvangen te hebben van onzen Burgemeester, maar juist zooals ik mij had voorgesteld, zonder toezegging van eenige geldelijke ondersteuning.

Mevr. G. Ik dacht eerst dat gij wat ver ging in uwe beschouwing, maar nu is het toch niet zonder grond. Wij hebben dan in deze gedaan, wat ons dacht pligt te zijn, het verblijdt mij intusschen dat wij mogen voortgaan na de vrijheid van het bestuur te hebben ontvangen, en kunnen nu de zaken daarna inrigten.

Mevr. V. Dit dreef mij vooral om die zaak maar niet buiten toestemming van het bestuur te bevorderen; nu wij geen toelage ontvangen, dacht mij de lijst

zoo in te rigten, dat wij eene kolom stelden voor giften voor eens tot daarstelling van een fonds, eene andere voor jaarlijksche bijdragen, met of zonder voorwaarde zelf een kind te zullen aanwijzen.

Mevr. G. Dit komt mij zeer goed voor, dan moesten wij zelf eerst voorgaan om te teekenen.

Mevr. V. Het komt mij voor zulks niet te doen; dat *wij de zaak* opnemen is voldoende bewijs dat ze ons ter harte gaat, en ik vind het dan bescheidener aan eigen keus over te laten.

Mevr. G. Ik heb nog wel goeden moed, maar zouden wij ook een som noemen, die wij achten zouden noodig te hebben om een begin te maken?

Mevr. V. Ik wil daarover nadenken, en eens eene berekening maken.

6de BEZOEK.

Mevr. G. Ik ben reeds verlangend naar uwe komst.

Mevr. V. En zeker ook om te vernemen hoe het met de berekening staat; nu om niet maar sommen te noemen, heb ik best gedacht iemand te raadplegen die in deze eenige ervaring had; — ik acht noodig te hebben eene som van minstens *f* 500 's jaars.

Mevr. G. Ik zou wel zeggen, van waar zal het komen, maar de *som* valt mij niet tegen.

Mevr. V. Zie daar onze berekening

Voor huur	f 100
Salaris	» 300
Vuur en licht.	» 25
Aankoop	» 20
Schoonhouden	» 25
Kleine uitgaven	» 5
Onderhoud	» 25
	<hr/>
	f 500

het eerste jaar voor aankoop van meubele-
ment . . . . . f 100

Mevr. G. En hoeveel kinderen zoudt gij denken dat er dan onderwijs kunnen ontvangen?

Mevr. V. Wel, de kamer zou groot genoeg zijn om 100 kinderen te kunnen plaatsen, en als er dan zooveel eens gebruik van maakten, dan kost ieder kind voor onderwijs f 5— 's Jaars, mij dunkt dit is zeer billijk.

Mevr. G. En toch zullen wij moeite hebben, om dit de ouders aan het verstand te brengen. Zij spreken nu met opgetogenheid dat er een Be-
waarschool zal komen en . . . . . dat men niets zal
behoeven te betalen.

Mevr. V. Hierover is toch niet door ons ge-
sproken.

Mevr. G. Zoo spoedig ik kon heb ik het tegen
gesproken, het grondt zich al weder op een ver-
moeden.

Mevr. V. En weet gij ook welk?

Mevr. G. Ja, men had gehoord van een lijst en

nu maakte men de gevolgtrekking dat er geen schoolgeld gevraagd zou worden.

Mevr. V. Het is waarlijk een dwaze beschouwing van de ouders, dat zij zelve geen de minste opoffering zouden hebben te doen, en een ander alles; moeite, tijd en geld.

Mevr. G. Ja, hoe meer ik daarover na denk, hoe sterker ik er voor ben dat wij een billijk schoolgeld vragen. Maar er blijven toch altijd onvermogen- den die wij toch ook gaarne zouden willen opnemen.

Mevr. V. Nu, hoe wij daarmêe zullen hebben te handelen wensch ik later eens te bespreken, — thans is het noodig nog bepaling te maken op welke wijze wij zullen trachten te voorzien in eene allereerste behoefte, het verkrijgen van eene Onderwijzeres.

Mevr. G. Die behoefte kenbaar te maken door een advertentie in de nieuwsbladen, was de beste weg.

Mevr. V. Zoudt gij dit beter vinden, dan onze vrienden te schrijven?

Mevr. G. Gij denkt wellicht aan het spreekwoord keus geeft kwel, en het getal zou zeker beperkt worden als wij ons tot de vrienden wenden; echter zou ik in deze thans liever toch de vrijheid voor ieder openstellen.

Mevr. V. Daar ik in uwe beschouwing deel, heb ik al bereids een advertentie opgesteld.

Mevr. G. Kom dat is goed, laat eens hooren.

Mevr. V. Mij dunkt wij moesten de eisch niet te hoog stellen, en toch duidelijk onzen wensch te

kennen geven, — zoo als door onderstaande mijns inziens geschiedt.

Tot onderwijzeres in eene Bewaarschool wordt verlangd iemand van Christelijke beginselen, ervarenheid in naaijen, breijen en handwerken, zal wel vooral eene aanbeveling zijn. Salaris naar bekwaamheid, minstens *f* 250.— Brieven franco aan Mevrouw . . . .

Mev. G. Zoo vind ik die goed en gij zult de zorg wel op u nemen, het noodige verder te doen; in de hoop dat er spoedig gunstig antwoord wordt ontvangen, willen wij elkander thans verlaten.

Mevr. V. Maar hoe gaat het met de lijst, gij hebt nu eenmaal op u genomen daar meê werkzaam te zijn.

Mevr. G. Toen ik ze het laatst thuis had gaf zij mij reden tot blijdschap. Zij is nog altijd rondgaande, want gij weet wel, men wil zich gaarne eerst eens beraden.

Mevr. V. Dat men tracht te weten wat men bevordert is in den regel goed te keuren, ik wensch dat men zoo kennis neemt, dat men zorg draagt, om toch niet te weinig de zaak voor te staan, en dat wij daarin eene aanmoediging ondervonden, om met blijmoedigheid verder voort te gaan; de nuttigheid om er ook een avondschool aan te verbinden voor meisjes om allerlei vrouwelijke handwerken te leeren, had ik gaarne nog wat uitgebreider met u besproken, zoo wel om de inrigting zelve aan te

bevelen, als ook te doen opmerken dat het tot voordeel van de school of de onderwijzeres zou kunnen strekken. Maar de tijd roept nu tot scheiden.

Mevr. G. Ja zoo is het, maar ook ik heb nog veel met u te overleggen, dus tot wederziens.

7de BEZOEK

Mevr. V. De vele brieven als antwoord ontvangen op de door ons geplaatste advertentie, geven mij aanleiding heden avond bij u te komen.

Mevr. G. Het doet mij waarlijk genoegen u te zien, en te vernemen dat er bereids onderwijzeressen zijn, die genegendheid openbaren in onze school werkzaam te zijn.

Mevr. G. Dit kan ik mij van u begrijpen, want uw verlangen om de school te kunnen openen, wordt grooter naar mate de tijd nadert, ik hoop maar dat gij geduld zult oefenen in het doen van eene goede keus.

Mevr. G. Wel ik hoorde u zeggen dat gij meer dan eene aanbieding hadt; als wij dan de beste kiezen, dan zijn wij spoedig klaar.

Mevr. V. Dat is ook zoo, maar de vraag zal zijn, wie de beste is.

Mevr. G. 't Is waar, daar kan verschillend over gedacht worden.

Mevr. V. Wij hebben eerst wel eens te vragen, wat zullen wij als eerste vereischte stellen.

Mevr. G. Wel, wij hebben in onze adverten-

tie daaromtrent aanwijzing. Iemand van Christelijke beginselen hebben wij de voorkeur te geven.

Mevr. V. Maar nu hebt gij eens 4 of 5 meisjes van wie gij getuigenis ontvangt dat zij lust hebben de kinderen op te voeden in de vreeze des Heeren, dan zal het toch waar zijn dat de gaven en bekwaamheden zeer verschillend zijn kunnen.

Mevr. G. Wij kunnen niet beter doen, dan in de eerste plaats acht geven op de behoeften voor ons dorp.

Mevr. V. En dit zou vast moeten staan, dat iemand vooral lust en ijver voor de *school* had om met nauwgezetheid des gewetens de kinderen te onderwijzen.

Er werd al tegen mij gezegd, let vooral of iemand eene goede opleiding heeft genoten, een goed getuigenis kan overleggen, en een goed voorkomen en zedelijke kracht over de kinderen bezit.

Mevr. G. Dat zijn alle gewenschte zaken. Maar wij moeten ons niet voorstellen alle vereischten in één persoon vereenigd te zullen vinden.

Mevr. V. En wij vooral, zouden geen regt en aanspraak hebben voor onze kleine school dat iemand bekwaam en ervaren voor grooteren werkkring, zich tot ons wendde.

Mevr. G. Gij hebt mij nu al weder een en andere opmerking gedaan; ik verlang zeer den inhoud der brieven te vernemen.

Mevr. V. Dit kan ik mij begrijpen en als gij ze gelezen hebt, zult gij de brief uit A. ontvangen, vooral zeer in overweging nemen.

Mevr. G. Dan zou zeker mijn voorstel zijn, om persoonlijk met haar kennis te maken, om over wederzijdsche voorwaarden te spreken, en kan men daarin overeenkomen, dan de betrekking van Onderwijzeres haar op te dragen,

Mevr. V. Ofschoon ik gunstige getuigenissen reeds heb, zou ik volkomen genoeg in uw voorstel nemen.

Mevr. G. Voor wij nu tot een besluit komen, hebben wij onze lijst van intekening na te zien, en met blijdschap kan ik mededeelen dat de belangstelling waarlijk algemeen genoemd mag worden.

Mevr. V. Dit zou wel eene vervulling van mijn wensch zijn; wat voor algemeen belang gedaan wordt, behoort ook de algemeene belangstelling te ondervinden, het is dus de vraag: Is de Bewaarschool tot bevordering van algemeen belang?

Mevr. G. Velen hebben door hunne intekening daarop reeds antwoord gegeven, en eerst als zij werkelijk bestaat en goede vruchten geeft, kan zij er eigenlijk aanspraak op hebben.

Mevr. V. Dit doet mij dikwijls zeer bezwaard de toekomst tegen gaan, en geneigd om niet voort te zetten wat begonnen is. — Vooruit ziende, dat het een werk zal zijn, waarop o, zoo veel zal zijn aan te merken.

Mevr. G. Ja door uw *zien* hebt gij meer bezwaren dan ik, en waarlijk als wij toch letten op hetgeen gegeven is, dan is er alle reden om blijmoedig

voort te gaan; de lijst van intekening toch is juist het bedrag dat wij noodig hebben voor onze onderwijzeres.

Mevr. V. Ik ben ook ten volle overtuigd, bij het gezicht van de noodzakelijkheid en de aanmoedigingen reeds ondervonden, is er aan terugtreden niet te denken, maar hebben wij de uitkomst met lijdzaamheid af te wachten, biddende te doen, wat onze hand zal vinden.

Mevr. G. Angstvallig durf ik daarom nu niet vragen, van waar nu nog *f* 200?

Mevr. V. Voor schoolgeld hebben wij ook te ontvangen een som van *f* , en dat er in zulk eene zaak iets voor geloovig vragen en verwachten overblijft, zal ons nederig en ootmoedig kunnen houden; maar toch zou ik blij zijn die last door eene verhoogde intekening van onze schouders werd genomen; er blijft zoo veel te voorzien als men in zulk een werkring zich geplaatst ziet.

Mevr. G. Ik hoop u binnen weinig dagen nader te spreken als ik de mij noodige informatiën naar de door u bedoelde onderwijzeres heb gedaan; wij kunnen elkander nu alweder goedsmoeds verlaten.

8ste BEZOEK.

Mevr. G. Nu kunnen wij toch ook waarlijk het woord toepassen: ziet, alle dingen zijn gereed. Aan de school is de noodige vertimmering gedaan, de noo-

dige gelden zijn voorhanden en ook de onderwijzeres heeft de betrekking aangenomen; eenige kinderen zijn ingeschreven om geplaatst te worden.

Mevr. V. Ja spoediger dan ik mij in onze eerste bijeenkomst had durven voorstellen is alles tot stand gekomen, en vooral verblijd ik mij over de leiding van de Onderwijzeres, — wat was onze ontmoeting met haar aangenaam! Zij was zoo ten volle met ons eens-denkende over de noodzakelijkheid om den Bijbel op school te eerbiedigen als ons gegeven om wijs te worden tot zaligheid.

Niet ook om in onverstand het kind te leeren, wat eerst op lateren leeftijd behoort onderzocht en gekend te worden; maar het kind in allen eenvoud weder te geven, wat voor het kind in het Woord van God geschreven staat, om alzoo te volbrengen het bevel van Jezus, om de kinderen tot Hem te brengen opdat Hij hun zegene.

Mevr. G. En de gestelde voorwaarde om de werkzaamheden te regelen zooals het meest tot bevordering en bloei der school kon strekken, scheen ook voor haar geen bezwaar te zijn.

Mevr. V. Dit verblijdde mij, want vooral bij het begin van eene zaak zijn vaste bepalingen zoo hoogst moeilijk, ook het eigen werk is dikwijls voor veel verbetering vatbaar.

Mevr. V. Ook over het salaris hadden wij gelukkig geen verschil, zij was zelve zeer tevreden met ons voorstel en, zooals gij reeds hebt opgemerkt, alle dingen zijn nu gereed om te kunnen

zeggen, de school op.... Mei staat geopend te worden.

Mevr. G. Maar nu heb ik nog een voorstel, om namelijk onze ervaring, wat de hoofdzaken aangaat, door den druk meer algemeen bekend te maken

Mevr. V. Ook daar heb ik meermalen over nagedacht, er was echter ook veel tegen te zeggen, doch bij den oprechte is goedwilligheid; als gij denkt dat het anderen zou kunnen aanmoedigen om de oprigting van Bewaarscholen te bevorderen, zou ik geen vrijheid hebben terug te houden wat wij in deze gedaan hebben.

Mevr. G. De gedachte, dat onze mededeeling daarvoor zou kunnen dienen, was juist hetgeen mij u tot de uitgave deed opwekken.

Mevr. V. Nu de Heere doe er dan mée wat goed is in Zijne oogen, en gebiede over onze werkzaamheden Zijnen onmisbaren zegen.
